

עדרים אורגניים ומחלות עטין – או התועלת בטיפולים אנטיביוטיים בייבוש הפרות

יגאל וישינסקי, המערך הארצי לבריאות העטין ואיכות החלב – קיסריה

באירופה קיימת נטיה של רפתות רגילות לעבור לרפתות אורגניות, זאת בגלל שני גורמים בעיקר: * המחיר הגבוה המתקבל ממכירת חלב אורגני ותוצרתו, בהשוואה לחלב רגיל ותוצרתו. * בחירה מרצון בצורת חקלאות "ידידותית" לסביבה. לאחר המעבר, אסור לרפתות אורגניות להשתמש בשפופרות אנטיביוטיות לייבוש פרות. אחת הבעיות הנובעות מכך היא עליה בשיעור הזיהומים והדלקות בתקופת היבוש. בדרך כלל, ברפתות אורגניות יש רסת"ס (רמת ספירת תאים סומטיים) במיכל הגבוהה מרפתות רגילות. בנושא זה עסקה חוקרת בריטית מאוניברסיטת רדינג, אשר ערכה סקר והשוותה ביצועים של רפתות אורגניות לרפתות רגילות בנושא בריאות העטין; להלן סיכום הממצאים.

טבלת השוואה בנושאי בריאות העטין ברפתות רגילות וברפתות אורגניות.

רפתות אורגניות	רפתות רגילות	הנושא
260.000*	162.000*	רסת"ס ממוצעת במיכל החלב
34.0	20.0	שיעור הפרות עם רסת"ס > 200,000 (%)
39.3	41.5	מקרי דלקות עטין, בחישוב לשנה (%)
29.0	9.2	שיעור דלקות עטין חדשות בתקופת היבוש (%)
*רסת"ס בבריטניה נמוכה, ממוצע ארצי 160.000 ± לשנת 1999.		

התוצאות מראות:

- ◀ ממוצע רסת"ס מיכל שנתי גבוה יותר ברפתות אורגניות.
- ◀ שיעור הפרות שיש להן ספירה גבוהה מ-200,000 גבוה יותר ברפתות אורגניות.
- ◀ בשיעור הדלקות בזמן התחלובה לא היה הבדל משמעותי בין שתי הקבוצות.
- ◀ ברפתות אורגניות שיעור דלקות העטין החדשות בתקופת היבוש גבוה פי 3 מאשר ברפתות רגילות.
- ממצאים אלה מדגישים שוב את חשיבות הייבוש הכולל של כל הפרות וכל הרבעים בשפופרות אנטיביוטיות.
- בסוף הסקר מובאות המלצות למניעת דלקות עטין ברפתות אורגניות. כמובן, יש להן תוקף גם ברפתות רגילות.
- ◀ שמור רישום מדויק של האירעות דלקות עטין. בתדירות גבוהה (כל חודש!) מראה מתוך Cattle Practice, כרך 8, יולי 2000.

- כיוונים של עליה, התפרצות או ירידה בארועי דלקות העטין.
- ◀ הכן תוכנית ביעור ומניעה בנושא בריאות העטין.
- ◀ בצע ספירת תאים סומטיים (במעבדה או בעזרת ערכת C.M.T) בתדירות ובאופן קבוע לזיהוי פרות חריגות, להפניית חלבן, בידודן, טיפול בהן, ייבוש מוקדם וחליבתן בסוף למניעת הדבקת פרות נוספות בעדר.
- ◀ שלח למעבדה לבדיקה בקטריוולוגית דוגמאות חלב מפרות עם רסת"ס גבוה וממקרי דלקות עטין קליניות, לזיהוי החידקים הגורמים לבעיות בעדר, ולבדיקת רגישות לאנטיביוטיקה.
- ◀ פעל יחד עם הרופא הווטרינר הקליני ובשיתוף המעבדה האזורית לבריאות העטין לצמצום הסיכונים של זיהומים חדשים בתקופת היבוש.

